

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De
Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1702

§. IV. De attestazione super paupertate, & miserabilitate Oratorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73058)

quia sic uterque terminus sortitur suum effectum, & quidem quilibet alium, ut patet consideranti.

2293. Ex dictis colliges, adhuc verificari clausulam, quod oratores *pauperes & miserabiles* existant, si revera *potior* sustentatio eorum, solum nascatur ex labore, ac industria ipsorum, ita ut his seclusis, non haberent alias decentem victum, licet ex agello aliquo, vel bono simili habeant aliquem proventum modicum; quia licet particula *tantum* sit exclusiva omnium, quæ in dispositione inclusa non sunt, loquendo de rigore juris; in hoc tamen casu potius id, quod naturalis æquitas, quam juris apex suadet, dicendum videtur. Ratio est ex dictis; nam finis hujus clausulæ (*ne officiales Curie fraudentur suis emolumentis*), ut loquitur Corradus relatus supra) non videtur cum eo rigore exigere, ut propter modicum pecuniæ, quod fortassis obveniret ex illo oratorum agello, particula *tantum* tam rigore accipiatur, ut negetur oratoribus dicto modo pauperibus dispensatio *in forma pauperum*, licet habeant justasomnino causas; & alias, ob eandem, oblatâ pecuniâ, certò dispensationem reciperent in forma ordinaria. Hoc enim nec de mente Ecclesiæ, nec tam sancti Tribunalis, cui præsent tantum viri Ecclesiastici, præsumi aut debet, aut potest.

2294. Et ideo, etsi Corradus *cit. l. 8. c. 5. n. 21.* censet in hoc casu *non relinqui arbitrio prudentis judicis*, quisnam (consideratâ qualitate personarum oratorum) dicatur *pauper*, quis *miserabilis* ad effectum dispensationis in forma pauperum? eo quod particula *tantum* taxativa sit, & ad evitandas fraudes hodie addatur verbum *miserabiles*: contrarium tamen probabilius est, ut tenet Covarru. *l. 2. var. resol. c. 6. n. 8.* Menoch. *de arbitrar. casu 66.* & alij, tum ex fine, propter quem apponitur illud *tantum*, ut jam dictum est, qui revera non videtur posse exigere illum rigorem in dispositione odiosa, qualis est illa clausula; tum etiam ex mente ipsorum Curialium; præsertim, *si ipsi de suo usum addendi eam particulam induxerunt*, ut sentire videtur Corradus relatus supra n. 2292.

§. III.

Quid in dicta clausula veniat nomine laboris, ac industria?

Cum dixerimus clausulam, de qua in præfens, sufficienter verificari, si oratores sustentationem non habeant aliunde, sed ex solo suo labore, ac industria, sumendo *ly solo* juxta dicta §. priori, quæstio est, an nomine *laboris & industria* duntaxat veniat tantum corporalis labor manuum, servilis, mechanicus, agrestis? & non tantum *labor* supponat pro functione vel animi, vel corporis; sed etiam *industria* pro ingenij, sive artis exercitatione, quæ nascitur ex scientia, & providentia, ut tradit Lexicon utriusque juris apud Joannem Kahl V. *Labor & industria*, rectè dicitur *pauperes* (juxta mentem illius clausulæ) & *miserabiles*, non tantum eos, qui *solo labore corporis, sed etiam animi*, sibi querere coguntur suam sustentationem, adeò ut his seclusis & fructibus inde nascentibus victum non habent. Et ratio est, quia non tantum rusticolar, ac opifices, sed etiam alij, statu longè superiores, justissimas causas habere possunt pro dispensatione matrimonij; a qua utique *in forma pauperum* impetranda, si & ipsi adeo tenuis fortunæ sint, ut non nisi ex industria sua vivant, excludendi non sunt.

§. IV.

De attestazione super paupertate, & miserabilitate Oratorum.

Communis doctrina habet, quod Oratores, qui petunt dispensari *in forma pauperum*, quia scilicet solvere non possunt expensas compositionis, & jurium, quæ sibi debita volunt Curiales, cum in forma ordinaria dispensatur, debeant asserere attestacionem sui Ordinarij de sua paupertate, & miserabilitate, de quibus jam actum est. Quia tamen sæpe dubitatur, quâ forma talis attestatio præstanda sit? ea subiungimus, quæ etiam ad hunc finem opportuna esse possunt. Quare

Not. 1. ipsos à suo proprio Parocho (si sub uno sint, vel si sub diversis, quemlibet à suo) debere petere attestacionem juratam, &c.

& authenticam, quod revera (secundum dicta superius) adeo pauperes, ac miserabiles existant, ut labore, & industria tantum vivant. Not. 2. hanc attestationem Parochi juratam, & authenticam, referendam in acta Cancellariae ipsius Ordinarii; & antequam ipse testetur, hanc Parochi attestationem esse omnino legitimam, coram se ipso, vel ejus Officiali, seu Vicario Generali (non autem coram Notario seu Cancellario tantum) debere examinari, saltem duos testes, ut ex eorum depositione concludi possit, illos esse pauperes, & miserabiles; & vivere ex propria industria & labore.

Not. 3. examen testium fieri debere juxta sequentia interrogatoria. 1. ut interrogentur testes de nomine, cognomine, patria, aetate, genitoribus, & professione sui ipsorum. 2. de nomine, aetate, patria, & genitorum ipsorum supplicantium, si sciunt. 3. a quanto tempore cognoscant ipsos supplicantes? qua occasione? & an habeant cum ipsis familiaritatem? 4. an sciunt exercitium ipsorum supplicantium, & quale, & quid lucrari possint in illo exercitio? 5. an habeant bona stabilia, vel mobilia, census, mercaturas, creditas, animalia, aut alia bona, & cujus valoris fuerint, & quid ex illis percipiant in anno? 6. an sciunt certam notitiam, ipsos supplicantes nihil aliud habere, & quomodo de his notitiam habent?

Not. 4. his adimpletis, cum ex depositione testium, de veritate constat, debere concipi attestationem sequentibus verbis: *Prefatos N. N. esse pauperes, & miserabiles, & ex proprio labore, & industria tantum vivere, prout nobis constat ex attestatione proprii Parochi amborum supplicantium, & ex depositionibus duorum vel trium testium fide dignorum, coram nobis seu Vicario, vel Officiali Generali vocatorum, & examinatorum, servata forma instructionis nuper ab urbe transmissae.* In quorum fidem, &c. Si vero possideant aliqua bona, tunc exprimantur in attestatione simul, & valor ipsorum, & quot fructus possint ex illis percipi in anno, &c.

Not. 5. hanc instructionem Anno 1658. ac iterum 1671. ab urbe datam, & acceptam, super forma ab Ordinariis servanda, circa attestationes paupertatis pro illis, qui vel a Sede Apostolica, vel e-

jus Legato, *in forma pauperum*, super aliquo impedimento in matrimonij contrahendis, dispensandi sunt; ac deinde typo vulgatam, eodem anno 1671. 6. Octob. ex Cancellaria Nuntiaturae Apostolicae Viennae, prodidisse. Si autem contingat, quod Oratores propter suam impotentiam ipsi urbem adire, vel alium sui loco mittere non possint, sed cogantur per alium inibi dispensationem *in forma pauperum* sollicitare, praeter attestationem de sua paupertate, simul aliam habere debent, ac exhibere de dicta impotentia; quam *sufficere moralem* (quando impedimentum est relaxandum infra secundum gradum) diximus, cum de hoc superius ageremus.

Quando autem est in gradu propinquiori, etsi aliqui requirant personalem accessum Oratoris, cum is iter potest arripere, esto sit corpore vitiatum, claudus, caecus, debilitatus, ut ex de Justis retulimus in praemissis: credo tamen *ly posse arripere iter* non debere intelligi tam simpliciter, & absolute; sed definiendum arbitrio prudentiali ejus, cui subest: quis enim credat exigi, ut homo debilitatus, fracto corpore &c. accedente tanta paupertate, habens aequae justas causas impetrandi dispensationem, ac ille, qui, quia habet, dat pecuniam, & ob id ab accessu personali urbis liber est, propterea praecise, quod eas expensas solvere non possit, personaliter adire urbem cogatur cum tam gravi, & moraliter non possibili corporis debilitati difficultate.

Illud etiam ad extremum nota, etsi de Justis censent in dispensationibus *in forma pauperum* principaliter attendi honorem mulieris, ut diximus supra, adeoque non recipi causas, nisi quae sumuntur ab eo, quod mulier alias vel insanata maneret, aut gravia scandala nascerentur: receptas tamen esse alias quoque causas, ut videri potest in casu, quem refert Gobat saepe cit. *lr. 9. n. 697.* Ex hoc colliges, paupertatem Oratorum non esse causam sufficientem ad dispensandum in impedimento, sed tantum ad dispensandum *in forma pauperum*, quin scilicet exigatur solutio compositionis, & aliorum jurium, quae pro suis alias emolumentis habent Curiales.